

JOUBERT GONDOLATAIBÓL

= Meghozta virágaimat és gyümölcseimet: kopár törzs vagyok immár; de aki árnyékomba ül és figyel rám, bölsebb lesz föle.

= Ahelyett hogy panaszkodnám, amiért a rózsának tövise van, örülök neki, hogy a tövisek fölött rózsza virít s a cserjén virágok nyílnak.

= A mások jósága legalább annyi örömet szerez nekem, mint a magamé.

= A jegenyefához hasonlítok: mindig fiatalnak látszik, akkor is, ha már vén.

= Azt kívánom: lakásomban mindig sok legyen az ég és kevé a föld; fészkem madárfészek lesz, mert gondolataimnak és szavaimnak szárnyuk van.

= Nem szeretem a filozófiát s főként a metafizikát, akár kétlábú, akár négylábú; azt akarom, hogy szárnyaljon és énekeljen.

= Nem a mondatomat esiszolom, hanem az eszmémet. Addig várok, amíg a fényesepp, amelyre szükségem van, egybe nem gyűlik s le nem hull a tollamról.

= Bizonyos kor kellett hozzá, hogy megtanuljam, amit tudni akartam; és most ifjúságra volna szükségem, hogy jól elmondjam, amit tudok.

= Halhatatlanságunkat egy velünk született s belénk öntött kinyilatkoztatásból tudjuk. Maga Isten, aki szellemünket teremti, helyezi el benne, vési belé ezt az igazságot, melynek vonásai és hangja kiírthatatlanok. De Isten mindebben egészen halkan beszél és titokban világosít meg minket; ahhoz, hogy észrevegyük a fényét, be kell hunynunk érzékeinket s nem szabad máshová néznünk, mint önmagunkba.

= Istenre gondolni: tett.

= Szeretnünk kell Istent azért, amit ad, és azért is, amit megtagad tőlünk; szeretnünk azt, amit akar, s azt is, amit nem akar.

= Tegyük kedvessé magunkat Isten előtt; ezt mindig, mindenütt, a hanyatlás bárminő állapotában megtehetjük. Isten megbecsülését — ha szabad így mondanunk — könnyebb megszerezni, mint az emberekét, mert Isten szándékainkat is számontartja.

= A babona az egyetlen vallás, melyre az alantas lelkek képesek.

= Legyünk férfiak a férfiakkal, és mindig gyermekek Isten előtt; mert végtére is mi egyebek vagyunk az ő szemében, mint gyermekek? Az örökkévalóság előtt még az öregség sem egyéb, mint egy hajnal első pillanata.

= Isten eszméje fény, világosság, mely vezet; tápláléka az imádság.

= A janzenista úgy várja Isten kegyelmét, ahogyan a kvietista Isten jelenlétét; az első félelemmel vár, a második bágyadt epekedéssel; az első aláveti magát, a második beletörődik sorsába; nem egyformán passzívak, de egyformán fatalisták.

= Ha nagyon félünk valamitől, végülis megkönnyebbülünk, ha bekövetkezik.

= Mindig elveszítjük azoknak a barátságát, akik elveszítik megbecsülésünket.

= A lélek magaslatain van egy fennsík, ahová még fölhat a dicséret tömjéne, de ahová a gőg már soha nem ér el.

= Ifjúságunkban sokszor van bennünk valami, ami jobb nálunk, vagyis a vágyainknál, örömeinknél, beleegyezéseinknél, helyesléseinknél. Lelkünk még jó, noha értelmünk és akaratunk nem az.

= Mikor az ember megtalálta, amit keresett, már nincs ideje rá, hogy kimondja: meg kell halni.

= Fejünkben mindig kell egy nyitott, szabad zugnak lennie, hogy helyet s átmeneti szállást adhassunk benne barátaink véleményeinek. Tűrhetetlen dolog olyan emberekkel társalogni, akiknek az agyában minden kis szöglet foglalt és nincs hely semminek, ami kívülről jön. Szívünk is, szellemünk is legyen vendégszerető.

= Hangulataink szerint ítélkezni az élőkről, megbocsátható; de a halottakról csak értelmünk szerint szabad ítélkeznünk. Ők immár halhatatlanok; csak halhatatlan mértékkel mérhetők. Ez a mérték az igazságosság.

= A számításból gyakorolt erény a bűn erénye.

= Az erények állandóan boldoggá teszik azt, aki erényes. Még azt is jobbá teszik, aki nem az.

= Jobban szeretjük a tehetséget, de többre becsüljük az erényt.

= Kötelesség hijján az élet lagymatag és gerinctelen: nincs tartása, összeesik.

= Hangulatainkat föl kell áldoznunk hivatásunknak, és még erényeinket is kötelességünknek.

= A léleknek egyetlen módja van rá, hogy elkerülje az élet bajait: kerülje el gyönyöreit s keresse a maga örömeit magában.

= Az örömet, melyet az igazság és a szép gondolatok okoznak, megérezni a szavakban is, melyekkel kifejezzük őket.

= Az evidenciában van valami költői, mert a világosság régióiból száll alá. Nem kell-e ennek a nyelvében is megéreződnie?

= Vannak tévedések, melyekből nem lehet másként kilábalni, csak fölfelé, azaz úgy, hogy szellemünk az emberi dolgok fölé emelkedik.

= Az év koszorú virágokból, tövisekből, gyümölcsökből és száraz fűvekből.

= A fény valamiféle isteni harmat.

= A fény Isten árnyéka: s a világosság a fény árnyéka.

= Minden fényűzés rombol: vagy az erkölcsöt, vagy az izlést.

= A költők gyermekek, sok lelki nagysággal és égi értelemmel.

= A költőkben sokkal több a józan ész, mint a bölcselőkben. A szépet keresik, s közben sokkal több igazságra bukkannak, mint a bölcselők az igazság keresése közben.

= Szellem, mely megfékezi az anyagot; értelem, mely megfékezi a szenvedélyeket, izlés, mely megfékezi a lendületet: ezek a szép jellemvonásai.

= A bölcsesség a szépség kezdete.

= Az erő még nem erély; vannak írók, akiknek több az izmuk, mint a tehetségük.

= Vannak írók, akik mesterséges éjszakát teremtenek maguknak, hogy fölületességüknek a mélység látszatát adják, s jobban csillogjon gyarló világosságuk.

= Ami megdöbbenítő, csak egyszer döbbsent meg. Ami csodálatos, azt mind jobban és jobban csodáljuk.

= A könyvek, melyeket szívesen újraolvasunk érett korunkban, olyanok, mint azok a fák, ahol szívesen megöregednénk.

= Semmi nem rosszabb, mint egy középszerű mű, amely olyan, mintha remek lenne.

= Jusson eszünkbe, amit Szalézi Szent Ferenc mondott a „Krisztus követésé”-ről: „Mindenütt kerestem a nyugalmat, de nem találtam meg, csak egy kis zugban, egy kis könyvvel a kezemben”. Boldog az író, aki egy szép kis könyvet tud írni!

MEGKÍNZOL ENGEM, MERT SZERETSZ

*Megkínzol engem, mert szeretsz,
versz, mint a gyermekét az apja,
hogy megrettenjek, bűneim
helyett magamat jóra adva.
Ütéseidet ismerem
és elviselem és kívánom,
mert jónak lenni oly nehéz
e nélkül ezen a világon,*

*hol mindig minden összefog,
hogy aki áll, vagy telfelé tör,
meghemperegjen a kövér
sárban, és a gyönyörűségtől
dadogva mondja, hogy amit
ismerni vélt: egészen másnak
tűnik fel a világra. Mire
a többiek is sárba másznak.*

*Az évszakok, az éjszakák,
a sugarakkal tele hintett
levegő és lomb öntefedt
kerítői a buta szívnek,
mit megtagadtam s annyiszor,
hogy összeszámolni se tudnám.
Megálltam én már hirtelen
és elcsodálkozva az utcán,*

*mert nem értettem, hogy mi az
a meghatottság, amit érzek.
Majd rádöbbsentem: a világ
érzékeimben megkísértett.
A hús csalóka örömét,
alattomban szívembe lopta.
S mivel az vígan dobogott,
megtagadtam elszomorodva.*

Toldalagi Pál